

2025-07-03
Ju2025/01525

Justitiedepartementet

Ekobrottsmyndigheten
Kronofogdemyndigheten
Polismyndigheten
Skatteverket
Tullverket
Åklagarmyndigheten

Uppdrag om stärkt förmåga att återta brottsvinster

Regeringens beslut

Regeringen ger Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten i uppdrag att stärka förmågan att återta brottsvinster. Myndigheterna ska vidareutveckla arbetsmetoder och accelerera det arbete som påbörjats på området.

Arbetet ska utgå från de behov som identifierats i redovisning av tidigare uppdrag om förstärkt arbete för att öka återtagandet av brottsvinster (Ju2025/00775). Myndigheterna ska vid behov lämna förslag på framtida kostnadseffektiva åtgärder som kan vidtas för att ytterligare stärka återtagandet av brottsvinster, inklusive eventuella behov av att förstärka befintliga samarbetsstrukturer mellan berörda myndigheter.

Myndigheterna ska vid genomförandet av uppdraget föra dialog med 2025 års förverkandeutredning (Ju 2024:15) och med kansliet för rättsväsendets digitalisering vid Brottsförebyggande rådet.

Myndigheterna ska vid behov föra dialog med andra relevanta myndigheter och aktörer, t.ex. Bolagsverket, Domstolsverket, Försäkringskassan, Migrationsverket, Säkerhetspolisen, Utbetalningsmyndigheten och privata företag. Myndigheterna ska även beakta annat relevant arbete, bl.a. det som bedrivs i det finansiella underrättelsecentrum som inrättats vid Polismyndigheten.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 31 mars 2026.

Polismyndigheten ska vara sammanhållande för genomförande och redovisning av uppdraget.

Bakgrund

Den 1 februari 2024 presenterade regeringen Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67). Ett av målen i strategin är att strypa den kriminella ekonomin. Detta uppnås genom att förhindra felaktigt nyttjande av offentliga medel, bekämpa den narkotikarelaterade brottsligheten, förhindra att företag används som brottsverktyg, öka återtagandet av brottsvinster och utnyttja potentialen i administrativa åtgärder. Samtidigt beslutade regeringen om ett uppdrag till Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten om förstärkt arbete för att öka återtagandet av brottsvinster (Ju2024/00222).

Den 19 december 2024 beslutade regeringen att en särskild utredare ska ta ställning till hur EU-direktivet om återvinning av tillgångar och förverkande samt Financial Action Task Force (FATF) rekommendationer om förverkande ska genomföras i Sverige. Utredaren ska även bl.a. följa tillämpningen av den nya förverkandelagstiftningen, redovisa sina iakttagelser och vid behov lämna förslag om författningsändringar som kan komplettera lagstiftningen. Utredningen har antagit namnet 2025 års förverkandeutredning (Ju 2024:15). Frågorna som analyseras inom ramen för utredningen har i flera delar bäring även på de frågor som omfattas av detta uppdrag.

Den 31 mars 2025 lämnades Myndighetsgemensam redovisning om förstärkt arbete för att öka återtagande av brottsvinster (Ju2025/00775), härafter ”den tidigare redovisningen”, till regeringen. I den beskrivs det omfattande arbete som pågår vid myndigheterna, de utmaningar som finns och vikten av ett fortsatt utvecklingsarbete.

Närmare om uppdraget

Arbetet med att återta brottsvinster handlar om att myndigheterna spårar, säkrar och slutligen förverkar och i förekommande fall säljer tillgångar. Att tillgångarna förverkas innebär att de tillfaller staten. Även myndigheter som inte har en brottsbekämpande uppgift har en viktig roll i att bidra till arbetet, t.ex. Kronofogdemyndigheten som inte hanterar brottsvinster men som i sin

verksamhet kan upptäcka brottsvinster och då samverka med Polismyndigheten.

I den tidigare redovisningen beskrivs att myndigheterna avser att fortsätta det gemensamma arbetet. I det nu aktuella uppdraget ingår att detta utvecklingsarbete ska fortlöpa och förstärkas ytterligare genom fördjupade gemensamma analyser och snabbare genomförande. Bland annat har myndigheterna uttryckt en enighet om att fortsätta arbeta tillsammans i gemensamma frågor och att former för det ska etableras. I uppdraget ingår därför att analysera eventuella behov för att säkerställa fungerande samarbetsmetoder mellan myndigheterna. Analysen ska ta avstamp i hur andra länder har organiserat sitt arbete med att återta brottsvinster, ett intressant exempel är Irland. Åtgärder och förslag ska bidra till att stärka samverkansformerna på strategisk och operativ nivå. Analysen ska göras i nära dialog med det pågående arbetet i 2025 års förverkandeutredning. Synergieffekter med finansiellt underrättelsecentrum och myndighetssatsningen mot organiserad brottslighet bör också undersökas och beaktas.

I regeringens skrivelse Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67), lyfts vikten av att utnyttja möjligheterna i administrativa åtgärder. Myndigheterna ska undersöka hur Skatteverkets kompetens ytterligare skulle kunna användas inom ramen för förverkandelagstiftningen.

Myndigheterna beskriver också i den tidigare redovisningen att användningen av såväl falska dokument som oriktiga individuppgifter kan förväntas öka som en konsekvens av den nyligen införda förverkandelagstiftningen. Myndigheterna behöver därför sprida kunskap och expertis i att identifiera falska dokument och oriktiga individuppgifter mellan sig. I uppdraget ingår att ta fram en myndighetsövergripande beskrivning av tillgänglig expertis och hur expertisen ska användas för att utveckla myndigheternas arbetssätt.

I den tidigare redovisningen beskrivs även att ett utvecklingsarbete är nödvändigt för att i högre grad spåra och säkra kryptotillgångar. Enligt den tidigare redovisningen behöver varje myndighet som har till uppgift att utreda brott och återta brottsvinster kopplat till sådana tillgångar ha tillräcklig kompetens, verktyg och resurser. I nu aktuellt uppdrag ingår därför

att på både ett strategiskt och operativt plan utveckla arbetet för att öka förmågan att spåra och säkra kryptotillgångar. För det fall ändringar krävs i regelverk, på nationell eller internationell nivå, för ökad effektivitet, ska förslag på regeländringar lämnas.

Brott som begås i bolagsmiljö kan generellt generera stora brottsvinster, och kan därför vara ett attraktivt tillvägagångssätt för kriminella. I Ekobrottsmyndighetens lägesbild för 2025 beskrivs bl.a. att storskalig ekonomisk brottslighet idag består av avancerade brottsupplägg som kan omfatta tusentals bolag. I den tidigare redovisningen konstateras att det krävs kunskapshöjande insatser hos myndigheterna för att öka förmågan att återta brottsvinster i bolagsmiljö. Myndigheterna ska därför, inom ramen för detta uppdrag, analysera huruvida de har tillräcklig kompetens och verktyg för att kunna utreda dessa brott samt säkra och spåra brottsvinster. Myndigheterna ska vidare vidta åtgärder för att öka sin förmåga att spåra och säkra tillgångar i bolagsmiljö, och vid behov föreslå kostnadseffektiva åtgärder som regeringen kan vidta för att stötta myndigheternas arbete.

Andra tillgångar som kan generera ett högt värde och därmed vara attraktiva att förvärva med illegala medel är t.ex. fastigheter och bostadsrätter. De brottsbekämpande myndigheterna ska därför ha en förmåga att hantera dessa tillgångar i förverkandesyfte. Det kan samtidigt finnas utmaningar, framför allt i den praktiska hanteringen. Myndigheterna ska öka förmågan att spåra och säkra dessa tillgångsslag, vilket inkluderar den fortsatta praktiska hanteringen.

Enligt Polismyndigheten transporteras årligen kontanter i miljardbelopp ut från Sverige i syfte att återinvestera brottsvinster i nya brottsupplägg eller föra in brottsvinster i den legala ekonomin i länder där möjligheterna att placera kontanter i de finansiella systemen är stora. Enligt myndigheten saknas tillräcklig kunskap, verktyg och lägesbild på området. Myndigheterna ska därför inom ramen för nu aktuellt uppdrag upprätta en gemensam lägesbild över gränsöverskridande illegala kontantflöden och penningkurirer.

I den tidigare redovisningen har myndigheterna tagit fram och beskrivit ett antal resultatindikatorer som myndigheterna bör följa upp och redovisa årligen. Vidare beskrivs att en samlad analys av indikatorernas utfall och utveckling bör göras för att kunna bedöma resultatet av arbetet med återtagande av brottsvinster. Regeringen bedömer att samlad statistik skulle

förbättra möjligheterna att följa upp arbetet och justera eventuella brister i de regelverk och den metodik som används i arbetet med att återta brottsvinster. Inom ramen för myndighetssamverkan om rättsväsendets digitalisering planeras åtgärder inom området. Myndigheterna som omfattas av nu aktuellt uppdrag ska var för sig och, när så är lämpligt, gemensamt till rättsväsendets digitalisering föda in den kunskap som uppdragets genom arbetet med den tidigare redovisningen, och vidta åtgärder för att snarast möjligt kunna ta fram den statistik som bedöms relevant för att följa upp arbetet över tid.

För att säkerställa att brottsvinster återtas även om de förts ut ur Sverige, eller genererats utomlands till följd av brottslighet som riktats mot Sverige, ska det internationella arbetet stärkas. Arbetet inom Europol, Eurojust och bilaterala kontakter ska utvecklas för att underlätta spårandet och säkrandet av tillgångar för ett eventuellt framtida förverkande. Gällande internationella betalningssäkringar och insolvensförfaranden ska myndigheterna beskriva hinder för ett effektivt återtagande av brottsvinster i andra länder och förslag på åtgärder för att undanröja dessa hinder. Vidare ska myndigheterna göra en kartläggning med förslag till åtgärder för anslutning av fler länder i avtal om ömsesidig indrivning och utökad samverkan i insolvensförfaranden.

Det arbete och de åtgärder som myndigheterna redogör för inom ramen för uppdraget ska kunna genomföras inom befintliga ekonomiska ramar.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Carola Choi

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Finansdepartementet/SKA/S3
Bolagsverket
Brottsförebyggande rådet
Domstolsverket
Försäkringskassan
Migrationsverket
Säkerhetspolisen
Utbetalningsmyndigheten